

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของ  
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการ  
ชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์

22

DEVELOPMENT OF MAIN IDEA READING COMPREHENSION ABILITY IN THAI OF  
PRATHOMSUKSA 5 STUDENTS USING THE DIRECTED READING THINKING ACTIVITY  
(DRTA) THROUGH STUDENT TEAM ACHIEVEMENT DIVISIONS (STAD)

พรณิกา ลูกรัก\*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย\*\*

ดร. บุญสม ทัพสาย\*\*

## บทนำ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 19 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ 2) แบบทดสอบการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบวิลคอกชัน

## ผลการวิจัย พบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังสูงกว่าก่อนการเรียนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความคิดเห็นในทางบวกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

\* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

\*\* คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

## ABSTRACT

This research aimed to: 1) compare Main Idea Reading Comprehension Ability in Thai of Prathomsuksa 5 students before and after using the Directed Reading Thinking Activity (DRTA) through Student Team Achievement Divisions (STAD); and 2) study the opinions of Prathomsuksa 5 students on the instructional management by using the Directed Reading Thinking Activity (DRTA) through Student Team Achievement Divisions (STAD). The research sample was 19 students of Prathomsuksa 5, who were studying at WatNongKrathum School, Nakhon Pathom, Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, derived by purposive sampling. The research instruments were 1) learning management plans based on the Directed Reading Thinking Activity (DRTA) through Student Team Achievement Divisions (STAD), 2) Thai main idea reading comprehension test and 3) questionnaire of Prathomsuksa 5 students' opinions on the Directed Reading Thinking Activity (DRTA) through Student Team Achievement Divisions (STAD). The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and the Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test.

### The findings of this research were as follows:

1. Main Idea Reading Comprehension Ability in Thai of Prathomsuksa 5 students after taught by the Directed Reading Thinking Activity (DRTA) through Student Team Achievement Divisions (STAD) was higher than before teaching at the .05 level of statistical significance.

2. The positive opinion of Prathomsuksa 5 students on the instructional management by using the Directed Reading Thinking Activity (DRTA) through Student Team Achievement Divisions (STAD) were at the highest level.

## บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญของภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาประจำชาติ จึงได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะพื้นฐานของการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาในภาษาประจำชาติ สามารถใช้ภาษาไทยในการแสวงหาความรู้และพัฒนาความคิด นำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้เพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1-4)

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย มุ่งเน้นพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียนในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง ดู ฟุด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม โดยในสาระการอ่านในระดับชั้นประถมศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง อ่านอย่างเข้าใจ สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้น การอ่านจับใจความ จึงเป็นทักษะที่ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนา ดังที่ แวมมยุรา เหมอินนิล (2553 : 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจเรื่องที่อ่านระดับต้น และเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่าเรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้ สอดคล้องกับพัชรินทร์ แจ่มจรรูญ (2547 : 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นพื้นฐานที่จำเป็น เพราะหากนักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้ การอ่านในระดับสูงขึ้นไปก็ทำได้ยาก เพราะการอ่านทุกอย่าง ต้องอาศัยการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐาน การอ่านจับใจความของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน บางคนสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว บางคนอ่านได้ช้า ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง ดังนั้น ผู้อ่านจึงต้องเรียนรู้กลวิธีการอ่านจับใจความรวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนมาอย่างต่อเนื่อง แต่พบว่า การอ่านจับใจความยังคงเป็นปัญหาสำหรับนักเรียน ดังที่ นกเนตร ธรรมบวร (2549 : 176) กล่าวว่า ปัจจุบันมีเด็กจำนวนไม่น้อย ที่สามารถอ่านหนังสือและสะกดคำที่ตนคุ้นเคยได้อย่างคล่องแคล่ว แต่มีปัญหาในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาหรือความหมายของสิ่งที่ตนอ่าน สอดคล้องกับกิตติยวดี บุญชื่อ และอัญญมณี บุญชื่อ (2549 : 117) กล่าวถึงปัญหาของการอ่านจับใจความไว้ว่า เด็กส่วนใหญ่อ่านออกเขียนได้ อ่านได้คล่องแต่จับใจความไม่ได้เลย ทำให้การอ่านไม่มีความหมายและไม่มีความหมายและไม่มีความหมาย เพราะไม่ได้รู้เรื่องหรือได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่าน ปัญหาการอ่านของนักเรียนไทย นับว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรได้รับการแก้ไข โดยเฉพาะนักเรียนในระดับประถมศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้พื้นฐานการอ่านที่ดีเพื่อประโยชน์ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2556 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งประเทศ พบว่า ผลการสอบในวิชาภาษาไทยของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 45.02 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. 2558 : 52) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนสอบวิชาภาษาไทยต่ำ ซึ่งสาเหตุมาจากนักเรียนมีปัญหาในการอ่าน คือ อ่านแล้วไม่เข้าใจและไม่สามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้ สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับปัญหาในการอ่านจับใจความ ของรวิวัฒน์ พงษ์สุพจน์, โสริยา อังคสุวรรณ และรวมผล นกตารา (2551 : 20 อ้างถึงใน จิราภรณ์ บุญณรงค์. 2554 : 5) สรุปได้ 4 ประการ ดังนี้ ประการแรก นักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ประการที่สอง นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อหนังสือ เพื่อง่ายต่อการอ่านหนังสือสอบ ไม่ได้อ่านเพราะอยากอ่าน แต่ต้องอ่านเพื่อให้ทำข้อสอบได้ ประการที่สาม นักเรียนบางส่วนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อ่านหนังสือไม่ออกหรืออ่านหนังสือออกแต่ไม่คล่อง ซึ่งตัวนักเรียนเองก็ไม่สนใจที่จะฝึกฝนให้อ่านได้ และประการสุดท้าย นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ หรือจับใจความไม่ถูกต้อง จับใจความได้เพียงเรื่องสั้นๆ ข้อความสั้นๆ และใช้วิธีลอกข้อความหรือเนื้อเรื่อง ไม่สามารถสรุปเป็นคำพูดของตนเองได้ ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนจึงเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาเป็นอย่างมาก

โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นโรงเรียนหนึ่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาดำเนินกัน โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย 44.46 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา (LAS) ปีการศึกษา 2556 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในวิชาภาษาไทยเพียง 35.25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยสาระการอ่านมีคะแนนเฉลี่ย 6.63 จากคะแนนเต็ม 14 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.32 ถือว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนั้น ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียน ปีการศึกษา 2556 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ยังพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านในระดับดีมาก 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 ระดับดี 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.94 ระดับพอใช้ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 43.68 และมีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับปรับปรุง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 32.18 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นชั้นที่มีจำนวนนักเรียนที่มีความสามารถการอ่านระดับปรับปรุงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.06 ของนักเรียนทั้งชั้น จากผลการทดสอบและประเมินดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม มีปัญหาด้านการอ่านและควรได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะในด้านการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านในประเภทอื่นๆ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ พบว่า การสอนอ่านจับใจความ มีหลายวิธี การสอนอ่านแบบชี้นำการคิด (ดวงพร จิตใจมั่น. 2551 : 148) หรือ DRTA (Directed Reading Thinking Activities) เป็นวิธีการสอนอ่านวิธีหนึ่ง ที่นำมาพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้ โดยการสอนอ่านแบบชี้นำการคิดมาจากแนวคิดของสตาฟเฟอร์ (Stauffer. 1969 : 206) ต่อมาได้รับการพัฒนากระบวนการสอนโดยเทอร์นีย์, รีดเดนซ์ และดิชเนอร์ (Tierney, Readence and Dishner. 1995 : 115) เป็นการสอนอ่านที่มีจุดมุ่งหมายในการฝึกการคาดเดาเนื้อเรื่องโดยใช้ภาพหรือชื่อเรื่อง เพื่อเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่าน มุ่งฝึกกระบวนการคิด ตรวจสอบ และกลั่นกรองข้อมูลที่ได้จากการอ่าน จากงานวิจัยของกอบกุล สกุลแก้ว (2553 : 65-68) ที่ศึกษาความสามารถอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับหูตึง จากการสอนอ่านแบบชี้นำการคิด พบว่า ความสามารถอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับหูตึงหลังการสอนอ่านแบบชี้นำการคิดสูงขึ้น สอดคล้องงานวิจัยของศุภวัฒน์ อีหม่าเหม (2554 : 84-85) ที่ศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การสอนอ่านแบบชี้นำการคิด พบว่า หลังจากนักเรียนได้เรียนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้การสอนอ่านแบบชี้นำการคิด ผลคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าผลคะแนนสอบก่อนเรียน และหลังการสอนอ่านแบบชี้นำการคิดให้กับนักเรียนแล้ว นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านได้และสามารถตอบคำถามในระดับความจำได้ดี

เนื่องจากนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีระดับความสามารถในการเรียนและการอ่านที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคที่มีขั้นตอนที่สอดคล้องกับการสอนอ่านแบบชี้นำการคิด เพื่อนำไปพัฒนาการอ่านจับใจความให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ทำให้พบว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2542 : 15) หรือ STAD (Student Teams Achievement Division) นำมาพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความได้เช่นกัน โดยผู้พัฒนาเทคนิคนี้คือสลาวิน (Slavin. 1995 : 71) การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ เป็นการร่วมมือกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยทุกคนต้องพัฒนาความรู้ของตนเองในเรื่องที่ผู้สอนกำหนด มีการช่วยเหลือแนะนำความรู้ให้แก่กัน มีการทดสอบความรู้เป็นรายบุคคลและรวมคะแนนเป็นกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นฝ่ายชนะ จากงานวิจัยของอดิสร ขาวสะอาด (2555 : 67) ที่ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมวนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เริ่มจากครูเป็นผู้แนะนำ และนักเรียนฝึกทำด้วยตนเอง จากนั้นนักเรียนร่วมทำงานกับเพื่อนเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเทคนิคนี้ ยังเน้นที่ความสำเร็จของกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือ แบ่งปันความรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน

ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการสอนอ่านแบบชี้นำการคิดของเทอร์นีย์, รีดเดนซ์ และดิชเนอร์ (Tierney, Readence and Dishner. 1995 : 115) และการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ของสลาวิน (Slavin. 1995 : 71) ที่ทีศนา แหมมณี (2556 : 266-267) ได้สรุปไว้ นำมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ มีขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ นักเรียนที่ได้รับการจัดเป็นกลุ่มแบบลดความสามารถดูรูปภาพ ชื่อเรื่อง หรือข้อความที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องจากครู จากนั้นนักเรียนพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วคาดเดาเนื้อหาแต่ละตอน ขั้นที่ 2 การอ่าน นักเรียนทุกคนในกลุ่มอ่านออกเสียงเนื้อเรื่องที่ครูแจกให้ในแต่ละตอน โดยเริ่มจากการอ่านออกเสียงพร้อมกันในกลุ่ม จากนั้นนักเรียนแต่ละคนอ่านเนื้อเรื่องในใจอีกครั้ง โดยนักเรียนที่เก่งจะช่วยเหลือนักเรียนที่อ่อนในเรื่องการอ่าน ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความเข้าใจ นักเรียนแต่ละคนในกลุ่ม บันทึกข้อความที่ค้นพบเพื่อ

ยืนยันการคาดเดาของตนเอง จากนั้นครูเฉลยคำตอบให้นักเรียนได้ดู นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตรวจคำตอบ แล้วเก็บคะแนนของตนไว้ จากนั้นเริ่มอ่านเนื้อเรื่องในส่วนต่อไป โดยปฏิบัติตามขั้นที่ 2 และ 3 เช่นเดิม จนจบทั้งเรื่อง ขั้นที่ 4 การประเมินผล นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านอีกครั้ง นำคะแนนของแต่ละคนที่เก็บไว้ไปหาคะแนนพัฒนาการ ของตนเอง และนำคะแนนพัฒนาการของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้รับคะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุดกลุ่มนั้นได้รางวัล

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ จะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนต่อไป

### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการสอนแบบชี้นำการคิดของเทอร์นีย์, รีเดนซ์ และดิชเนอร์ (Teirney, Readence and Disher. 1995 : 115) เป็นการสอนอ่านที่ฝึกการคาดเดาเนื้อหาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนการอ่าน โดยใช้ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาเชื่อมโยงกับเรื่องที่อ่าน มีขั้นตอนการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 กระบวนการอ่านและคิด และช่วงที่ 2 การฝึกทักษะที่จำเป็น และได้ศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ของสลาบิน (Slavin. 1995 : 71) ที่ตีพิมพ์ใน (2556 : 266-267) ได้สรุปขั้นตอนการเรียนการสอนไว้ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทุกคนจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเองในเรื่องที่ผู้สอนกำหนดแล้วทำการทดสอบความรู้เป็นรายบุคคล และรวมคะแนนเป็นกลุ่ม มีขั้นตอนการเรียนการสอน 4 ขั้น คือ 1) จัดกลุ่มผู้เรียนแบบละความสามารถ 2) ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาร่วมกัน 3) ทดสอบรายบุคคลเพื่อหาคะแนนพัฒนาการ 4) นำคะแนนพัฒนาการมาหาคะแนนกลุ่ม แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ มีขั้นตอนการสอน 4 ขั้น เพื่อนำมาพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

#### ตัวแปรต้น

กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์  
มีขั้นตอนการสอน 4 ขั้น คือ

- ขั้นที่ 1 การเร้าความสนใจ
- ขั้นที่ 2 การอ่าน
- ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความเข้าใจ
- ขั้นที่ 4 การประเมินผล

#### ตัวแปรตาม

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความ
2. ความคิดเห็นของนักเรียน

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. **ประชากรที่ใช้ในการวิจัย** คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 124 โรงเรียน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหนองกระทุ่ม อ.กำแพงแสน จ.นครปฐม จำนวน 19 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2556 อยู่ในระดับใกล้เคียงกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และมีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา (LAS) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 อยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกับผลการประเมินในภาพรวมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์
2. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์

### วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ ในด้านบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน จุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการวัดผลประเมินผล
2. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้เป็นคะแนนก่อนเรียน
3. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง
4. ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน แต่มีการสลับข้อคำถามกัน แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้เป็นคะแนนหลังเรียน
5. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. นำคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็น มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป



ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้สถิติ The Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test ซึ่งเป็นสถิติทดสอบที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (nonparametric statistics) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจงไม่ใช้การสุ่ม และกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก

2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 121) ดังนี้

|           |         |                      |
|-----------|---------|----------------------|
| 4.51-5.00 | หมายถึง | เห็นด้วยมากที่สุด    |
| 3.51-4.50 | หมายถึง | เห็นด้วยมาก          |
| 2.51-3.50 | หมายถึง | ไม่แน่ใจ             |
| 1.51-2.50 | หมายถึง | ไม่เห็นด้วย          |
| 1.00-1.50 | หมายถึง | ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง |

### สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังสูงกว่าก่อนการเรียนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นในทางบวกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

### ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

#### 1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์เป็นกระบวนการสอนอ่านที่ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงขึ้น ดังนั้น ครูจึงควรศึกษาให้เข้าใจขั้นตอนและวิธีการของกระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และควรคำนึงถึงการเรียงลำดับความยากง่ายของบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยครูให้นักเรียนเรียนบทอ่านประเภทที่ทำความเข้าใจได้ง่ายก่อน เช่น นิทาน เรื่องสั้น แล้วจึงเรียนบทอ่านประเภทที่ยากขึ้น เช่น บทความ ข่าว โฆษณา จดหมาย เพื่อให้นักเรียนฝึกการอ่านตามกระบวนการได้อย่างเป็นลำดับ รวมถึงการกำหนดบทอ่านที่ใช้ในแบบทดสอบ ควรเลือกบทอ่านประเภทเดียวกับบทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน แต่ไม่ใช้บทอ่านเรื่องเดียวกันกับที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อที่จะวัดความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์เป็นกระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เพราะได้ฝึกการคาดเดาคำตอบ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งยังสามารถทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้เรียน ดังนั้น ครูจึงควรให้แรงเสริม เช่น คำชมเชย รางวัล เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้พยายามตั้งใจเรียน ใช้ความคิด มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนมากขึ้น ทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเองและสนุกสนาน

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ครูจึงควรเน้นให้นักเรียนใช้ความคิด ระดมสมอง จัดระเบียบข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด รวมทั้งคัดเลือกบทอ่านที่นำมาใช้สอนให้เป็นเรื่องที่ใกล้ตัว เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจ หรือเป็นเรื่องที่นักเรียนจะต้องศึกษาในระดับชั้นของตนจากวิชาต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้สามารถอ่านเนื้อหาในวิชาอื่นๆ ได้เข้าใจมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

## 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและนำแนวการสอนตามกระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์นี้ ไปปรับและทดลองใช้กับนักเรียนในชั้นอื่นๆ โดยใช้เนื้อหาบทอ่านที่เหมาะสมกับวัย ระดับความสามารถในการอ่าน ระดับชั้นเรียนและความสนใจของนักเรียนในระดับชั้นนั้นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาผลการใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์กับตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากการศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความ เช่น ความสามารถในการคิด ความภูมิใจในการอ่าน เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสอนอ่านด้วยการชี้นำการคิดแบบกลุ่มสัมฤทธิ์กับการสอนอ่านแบบอื่นๆ เช่น การสอนอ่านแบบ SQ 3 R หรือ การสอนอ่านแบบพาโนรามา

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- กอบกุล สกุลแก้ว. การศึกษาความสามารถอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับหูตึง จากการสอนอ่านแบบ DR-TA (Directed Reading-Thinking Activity). วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- กิตติยวดี บุญเชื้อ และอัญญณณิ บุญเชื้อ. สอนภาษาอย่างไรให้ลูกเก่ง. กรุงเทพฯ : สารานุกรมเด็ก, 2549.
- จิราภรณ์ บุญณรงค์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิค KWL กับวิธีสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- ดวงพร จิตใจมั่น. ผลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อความสามารถในการอ่านโฆษณาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.



- ทิตนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2556.
- นภเนตร ธรรมบวร. การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สามลดา, 2549.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2554.
- พัชรินทร์ แจ่มจำรูญ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL-PLUS กับวิธีการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์, 2542.
- แววมยุรา เหมือนนิล. การอ่านจับใจความ. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก, 2553.
- ศุภวาทิน อีหม่าเหม. การศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ DR-TA. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณสงขลา, 2554.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. รายงานการจัดการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. นครปฐม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, 2558.
- อดิสร ชาวสะอาด. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความและคุณลักษณะจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมวิทย์วิทยาคม รัชมิ่งคลาภิเษก ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Slavin, R. Cooperative learning: Theory, research and practice. Boston : Allyn and Bacon, 1995.
- Stauffer, R. G. Directing reading maturity as a cognition process. New York : Harper & Row, 1969.
- Tierney, R. J., Readence, J. E. & Dishner, E. K. Reading strategies and practices. 3rd ed. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1995.

